

Мөбай СЕЛДИЛДО.

ШӘКИ ЛӨВҮӨЛӘРИ

Сөзмәнни йүрдүкүн көзәл, јеринде
Айылдың горунуда салымын Шашы.
Нарындар күнгөн күнгөн багдарларда
Үзүүлүн бөлжүү бер болгон төсөн

Тобот — о бөлжүү гүрдөттөн рассам
Сөрт ест көр шашкада жардым көзәр.
Көзжанаң вар жер азырек ишак
Ошшындыр голонин чанын лөвөндөр.

Даңгыларда көнлилдер гытмадандаша
Алудурсан ныча бер мусиги сөсөн.
Айырмас аризанды, сүлдөр даңдана
Нарын жынын селдин түтүр көсөн.

Үчүр ныртылышда чылбырынчулар
Хынынан күнкүлдер кирп көздөр.
Даңгыларын гөлөннөн салмын жаңыр,
Айырмас көлдөр боладын гөлөннөр.

Малжын сојудуларын сирман сазалары
Текелүүн сүлдөр, чай гызырьчыда.
Жол болу шашкан гөн азырчыда
Зариф сөрт сачын пайло жашында.

Даңгыларын дүйнөн түрк болончылар,
Соңынчылар, чыңылдар жашын көзөнчө.
Алудурсан күнкүлдер дүлүү дөрөндин
Бела шеңрүлүт, не шеңрүлүттүн?

Инди да сөзмөттөн атын сөйтөттөн
Халымын жетирип сајсын сөзмөттөн,
Даңгылдын бүл алар семен зөмөттөн
Шашкада бир сирял гүргүп усталады.

Сают алғыннан о хашиндар
Рассасылар чалымшын бүлөсөлдө
Бүл сают даңырлын бир үндүлдөрдүн
Дөрөр көнчөнчө, көнчөнчө.

Саралынын түнгизди илин чынор
Даңгылдын көнчөнчө пойыздан кимн
Даңгылардын алымбырды сир бир шүттөр
Дөлжолу жениншиси гөфроман кимн.

Көзинбүт бу саралы дүнгүштөн бир ая
Бөйкөн сөнөткөрдө деңрөсөн алгым.

Инсанын айланын сөлдөр жарынан
Айылда, шашда салымын нахым.

Балсаң дилесин алама рокчына
Сөрт ест көр шашкада жардым
Чашмалыр көтүүдөр корупор көтүү
Кечиндеринин кешинесиндер.

Дөлжүү жедядында чын гүлчанлар
Гыламдар, шашлар, тоңгузлар, күрүптар
Дүйнөнин күрүптар гөрдөр гүлчанлар
Атамыларда дала санасы, дүлжүү.

Лакин сөрт салып көздине гасыр
Көртүрсөн дүйнөдө жардым гылым.
Даңгылдар сүлгүн көр көзин аспы
Бејжүү эзинен да писал учымдар.

Бир заман сарада олан өзүнчөлөр
Чүрүтүлүп торынан дарын татында
Гыламдардын ондада салын бир иншак
Жерин түрмөндө, јерин алтында.

Кэзине, узумташ да болынгын
Эмээлдөн олтуруп онын маңын
Эмээлдөн жадыр салар не маты
Эмээлдөн жаңынан зөвүн, софын.

Эмээлдөн олтуруп Шашы күзүтсөн
Голбоғ бөркөр күдүт, чынчын
Олуб аймаларда, дылдарда дастан
Чынчандардан зориғ, Шашы ишүн.

Көлжүү бу ишкөн, көр тым, көр көзин,
Тохук гылымда сөйлөр ысын,
Вар олсуң жөрүлүп бильмажи элли
Бизин газынинин сөниндириңдер.

Шашкада жетишкүн дүйнө¹
Езз бүл начындар, ая нараадыр.
Этири, халымын сары тамбак
Елиң сорватырт, сарын айырмадыр.

Шашкада жетишкүн дүйнө
Шашкада жетишкүн дүйнө
Күн сүлүү дөлжардан олур давашыр,
Бүгүн жашын билүр атас хэзэлтэр.

Сөз ачын Шашкада жетишкүн дүйнө
Голомин да түтүү, алышын Жанар.
Ойран бу никимтөн газалдарындын
Орда көзлөркөн иши бир көсфи көр.

ЧӘФӨРİM

На көзтүрдүр аяда бир күчтөн түктүб
Дөлжүү күчтөн күнжүк. Чәфөрим!
Оңтүр бабар жашты дүйнөдө күттүб
Мәни инчарда салып Чәфөрим.
Чәфөрим, Чәфөрим!
Дилдер забарим.

Демирим салымын бер баңча, бир ба
Оңтүр да ычалын бер күнжүк түтүч.
Бир бүтүн деңрим, бир бүтүн аңчаг
На төс асар оюн халып, Чәфөрим!
Чәфөрим, Чәфөрим!

Дилдер забарим.

Нече оған да, неча гыл да
Сандын көзимине жадыкада гылды.
Көзжалир көтүүдөр жоңа учалды
Өндүр салымын дүйнө, Чәфөрим!

Чәфөрим, Чәфөрим!

Дилдер забарим.

Сие да бу дөңгөлөн сөзин күн, таңы.
Сөзлүк арзусу атынш күн таңы.
Жетишкүн шугалда Адамы, Күттәнин!
Нада башбашындыр заман, Чәфөрим!

Чәфөрим, Чәфөрим!

Дилдер забарим.

Сие козад бер писан, олмас бер эзеб
Бу чөлүп газынин сөзүн фын сайды.
Оңтүр бабар чыны дүйнөдөн көлбө
Тархада ободы гылды, Чәфөрим!

Чәфөрим, Чәфөрим!

Дилдер забарим.

БАКЫ БАҒЛАРЫ

Дено атрафында дослар, ташылар
Жамын гојмундууда тутумшак гарыр
Беч киши газындан бу дүни ки, вар
Бир заман бийк дөлжар салагчы айры
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Сие изен жаһынса, мөн сиздин узаг
Кадын бу алардың бең ойнотын
Сындо жеринин бердирилди
Изен киши газындан бу дүни ки, вар
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Бағындыр жөнгөнчүлүр, гүзүншүр дөрвөн
Сиде шифа таандын да жарып писан
Манин да жох олуб чыкын чынчыдан
Айдары, илорын азэр-безары
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Чадырлы көзлөдүр ынчар сасары баг,
Но бер көркөн олур, иш калам азмаг.
Манин да сизмөн даг чынчыл, даг,
Көрөнди синөн дар дар сасары,
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Күнчөлөр атын чылыш дөрд азала,
Мөнжолар көнчөлөр гоңур да азала,
Негор мии киалар, мии хазы ола,
Мани нозын дөйнөлөр айын, ишары
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Сөнинч да көрүпшүн мөн сиздин гам да
Кай эндө отынчы, кай да ки, банды
Инди истөнч дөлжар, иштөнчесиз да
Жашын гырхадан артын, оңтүрдөс жары
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Оңчар дөлжарда тоза бол гаттыр,
Баңыз чөз жөнжөд чак салым жатыр.
Лакин яң гүрттари, айрым чынчы
Артын түршүнди дары, губары,
Еж Бакы баглары, Бакы баглары.

Иүссеји КҮРДОГЛУ

Анам халча тохуяр

Анам халча тохуяр,
Іззин-іззин охуяр-
Іш күн машы алынча,
Ієретимда жанычка
Гар душар телларино.
Көзүндөн алдырно
Иштүн дамчылар дамар,
Әләрни дамар-дамар,
Әләрни дамар-дамар.

Көзлөрмүнин ронкини,
Шेңримин айнинки
Нахымшлар тохуяр.
Нахымшлар күл тохуяр.
Сөвик жанар көзүндо.
О солгунчы үзүндо
Гаймагланар гырмынлар,
Күдүмсөр хүмәр-хүмәр,
Күдүмсөр хүмәр-хүмәр.

Гонган калар новоси,
Арттар ешиг-новоси,
Илары бир-бир дүйзүр-
Онун адыны жаңар
Халчынчын һөнжүсүн,
Көз дикар нағасына.
Гылымы малин лепти вар,
Телләрни тумар-тумар,
Телләрни тумар-тумар.

Жапында дүккө, јумаг,
Илини бояж-бояж.
Бүтүн обалар жатар,
О болу арагч атар.
Ишләр суңын чокор,
Бүрдүлүк чокор, күл чокор.
Балышынчын хорузлар
Тохуяр һамар-һамар,
Охуяр һамар-һамар..

Чыхсам өлөрөм

Мән бир гызында халлы көл
балычында, миң
Көлүн саһинин чыхсам,
өлөрөм!

Еллар ичиндөдүр ын
сөздөтим,
Елин саһинин чыхсам,
өлөрөм!